

Dues novel·les, *L'home que torna* (2005) i *Les llàgrimes de la senyoreta Marta*, ambdues en Empúries, serviren a Pep Puig per fer forat en el món literari. La següent obra, el recull de contes *L'amor de la meua vida de moment* (L'Altra Editorial, 2015), es féu esperar però consolidà la seua consideració crítica. *La vida sense Sara Amat* (Proa, 2016) podria suposar un salt cap a un públic més extens. Puig, que atén EL TEMPS en un hotel de Barcelona, s'ho mira tot amb una expectació prudent, incrèdula.

—Després de publicar dues novel·les hi ha una cesura, no sé si obligada per les circumstàncies. I torna a reaparèixer amb el recull de relats després de reprendre el contacte d'una manera una mica casual amb l'editora Eugènia Broggi, de l'Altra Editorial, que ja l'havia editat a Empúries. I ara, el Sant Jordi. No és un itinerari estàndard.

—És així. El silenci fou obligat perquè vaig tenir un fill i circumstàncies vitals que em distreien molt de l'escriptura. Però per no perdre l'hàbit, ni el plaer d'escriure, feia contes, la qual cosa em permetia mantenir la ploma afilada i el contacte amb aquest món. Li vaig passar un o dos relats, a Eugènia, ella es va engrescar i sorgí el volum de relats. Simultàniament, d'un d'aquells contes desenvolupo un argument que trobo molt potent. I en aquests anys he anat revisant l'argument fins que ha anat agafant textura, forma i dallonses de novel·la.

—Parlem del relat "Clara Bou".

—Sí. El procés explica aquesta mena de biografia irregular o inhabitual.

—El frec entre la realitat i la ficció, entre el record i la recreació literària, forma part del seu univers literari.

—Exacte. Sempre hi ha una base, uns fonaments biogràfics, que em permeten sentir-me còmode a l'hora d'explicar les coses, però en algun moment hi ha com una mena de desviació cap a la falla. Llavors, has de ser fidel no tant a l'autobiografia com a aquesta recreació, al gir que ha fet la memòria. Perquè parlar de mi

PEP PUIG

«No faig un esforç per ser versemblant»

Pep Puig (Terrassa, 1969) guanyà el premi Sant Jordi 2015 amb 'La vida sense Sara Amat', una novel·la sobre el trànsit a l'adolescència amb una història gens convencional que juga amb els límits de ficció i literatura i una parella protagonista suggestiva.

Entrevista de Xavier Aliaga
Fotografies de Jordi Play

HABITACIÓ AMB VISTES

Un dia, la Sara decideix desaparèixer jugant a "cuca amagar". I es refugia en l'habitació de Pep, un nen enamorat d'ella. L'inici de la pèrdua de la innocència per part del nen. De viatge cap a algun lloc per part de la Sara, que observarà les reaccions del poble des de la finestra. Aquest és el nus de *La vida sense la Sara Amat*, la novel·la de Pep Puig, un llibre amb un punt d'estranyament, d'irrealitat. I tot just per això, captivador. La Sara és un personatge diferent, des de petita, "una diferència que el poble no assimila gaire bé", apunta l'autor. Una novel·la sobre els secrets familiars, el despertar del desig (amb una sexualitat suggerida, latent, subtil), sobre la necessitat de fugir. "Els motius de la Sara no s'expliquen, però ja els endevines", aclareix Puig. Una Sara sense gairebé descripció física.

"M'agradava que tingués aquesta ambigüitat, que fos lletja per a la gent del poble, per ser diferent, però amb una lletjor superatractiva per al nen", diu. Una novel·la amb moltes capes, que podria eixamplar els lectors de Puig. "No em fio gaire d'això. M'agradaria que fos pel llibre, no pel premi, però és evident que el Sant Jordi és un trampolí claríssim", admet. "Tant de bo sigui una història popular, com jo reclamava, i que agradi de veritat", rebla amb un escepticisme esperançat.

mateix m'avorriria. Encara que sembli que faig una literatura molt autobiogràfica, no ho és tant en el fons. És biogràfica de forma i d'aparences.

—I la manera de jugar amb el lector és ocultar què hi ha de realitat i què de literaturització.

—Això pertany a l'ofici, i al talent del narrador, per tal que el lector que no em coneix no discerneixi on comença la ficció o la invenció i on comença la part més real. I fins i tot que pugui confondre la part real amb la inventada. No faig un esforç molt gran per ser versemblant a les novel·les. Si tu creus que m'ho estic inventant, creu-t'ho, no passa res, perquè això em permet jugar una mica amb l'humor, amb la ironia, fer el joc literari.

—Fer també que el lector jugue, que, una vegada tancada, la novel·la continue rumiant.

—Això no és un propòsit conscient de l'autor. El propòsit és que la novel·la tingui prou vida perquè amb el llibre obert el lector pugui ser a dintre. Una vegada tanca el llibre, això és cosa del mateix lector. De fet, un dels propòsits d'aquesta novel·la és que provoqués la impressió de les primeres novel·les. Volia que el meu fill, quan sigui gran,

pugui llegir aquest llibre amb la sensació o el plaer que rebem quan llegim una primera novel·la.

—De fet, al capítol inicial, "A mode de pròleg", vostè explica que vol fer una novel·la de la qual el seu fill pugui sentir-se orgullós. És una esmena a les primeres novel·les de Pep Puig?

—És una mica la broma. Fins ara havia escrit unes coses una mica eròtiques de les quals el meu pare s'avergonyeix. No tant perquè són verdes sinó perquè les he escrites jo. Necessitava fer una cosa on tot aquell component pornogràfic o marrà tipus Estellés no hi fos. Perquè el meu fill i el meu pare la poguessin llegir sense retreure'm res. És prou innocent perquè no em digui... Però segur que em dirà coses, perquè ell surt, i surten personatges del seu poble, i segur que tindrà el retret a punt.

—Efectes literaris de la paternitat?

—Això, aquesta novel·la. El llibre de contes també ho seria però quasi en sentit contrari: la paternitat és tan dura que tu, d'alguna manera, t'hi tornes, encara que hagi estat pare, no penso cedir. Aquesta novel·la n'és una mica la conseqüència: hem estat pares i volem ser conseqüents amb això.

—Li vaig llegir en una entrevista una cosa que em va encuriosir molt: va dir que feia una literatura popular però no en el sentit actual, que s'ha degradat, sinó en la línia de *The quiet man*, de John Ford. És un bon concepte.

—En quin sentit ho dius?

—Doncs perquè aquell era un cinema que veia tothom però tenia una qualitat grandíssima. Es referia a això, no? Com fer una cosa que arribi a molta gent però que tingui qualitat.

—És clar. És que el concepte popular per a mi ha d'incloure la qualitat. Ara, en el centre d'allò que és popular, tant en cinema com en literatura, hi ha coses que no tenen aquesta gran qualitat. I crec que els productes de gran qualitat han anat quedant una mica als marges, tinc aquesta sensació. Potser no és ben bé així.

—Vostè també deia que els lectors de Proust o Vinyoli són quatre gats.

—Per a mi Vinyoli hauria d'estar al centre d'una cosa popular. Com ara Serrat o els Beatles, *The quiet man* o *El sur*, de Víctor Erice. Popular en el sentit que tingui força, que arribi. I això segurament té a veure amb el llenguatge i amb el viatge iniciàtic dels personatges, gent que descobreix món. *Cinema Paradiso* és una pel·lícula que no té la qualitat de *L'home tranquil* però té aquesta força. Popular vol dir això, per a mi.

—La novel·la té aquella cosa de contenir un món, et fa la sensació que estan a punt de contar-te una història diferent.

—També cal que sigui una història necessària. Després ho podràs contar amb més o menys gràcia, però aquesta història de dos nens que s'amaguen en una habitació per discutir sobre el final de la infància trobava que era necessària. I →

→ em va demanar de fer l'esforç d'acabar-la i donar-li la consistència d'una novel·la. L'autor fa l'esforç de conèixer millor qui és la Sara, què va passar en aquella habitació, per fer una invenció. M'agrada recórrer el fil entre la versemblança i la inversemblança, que el lector ho visqui com una cosa versemblant però preguntant-se si tot això no deu ser inventat.

«Cal que hi hagi un viatge. I el final de la novel·la t'ha de recordar quin és l'origen»

—La novel·la recolza, en part, en la força del personatge de Sara Amat, que sempre acaba fent o dient alguna cosa sorprenent.

—En una de les primeres versions havia de decidir si la Sara era un personatge més simbòlic, una abstracció del nen, o més real, que tingui vida. Em vaig decidir per això darrer i, llavors, has de conèixer la Sara, la seva vida, les seves reaccions. I crec que ha valgut la pena, perquè el combat entre dos personatges desiguals acaba sent un combat real.

—Com anar a la guerra, no?

—Exacte. La inclusió de *Guerra i pau* en la novel·la és una mica això. Ella li posa proves i ell no para de fer-les perquè s'hi vol aproximar, vol estar a la mateixa altura. Al principi el combat és molt desigual i al final és més igualat.

—Els deu dies tancats són un viatge iniciàtic a tota velocitat, un xoc molt gran. Quan acaben, el Pep i la Sara no són els mateixos.

—És un final de la infantesa en directe.

—En temps real?

—Quasi, quasi. Diuen que les novel·les amb una estructura temporal complexa són més difícils, però aguantar la tensió d'una novel·la lineal és molt difícil. És un gran repte.

—Hi ha una iniciació també a la literatura. La inclusió de *Guerra i pau* té a veure amb allò que comentàvem, però per què aquesta novel·la?

—Primer, perquè és bastant llarga perquè la nena tingui lectura els dies que és a l'habitació [riu]. Segon, perquè *Guerra i pau* és un referent de molta gent del món de la literatura. I quan la vaig llegir vaig dir: ha de ser aquesta! Una vegada la Sara deixa de mirar la finestra, entra en un llibre que és la seva primera finestra de sortida del poble. Entra en *Guerra i pau*, en un món que vol trobar-se, un món ric i ple de vida. Ella vol vida. Al poble s'ofega. Havia de ser un llibre que tingués la complexitat de la vida.

—Hi ha també el missatge que els joves poden accedir a la gran literatura.

—La Maria-Mercè Marçal deia que als alumnes els feia llegir *Solitud*. No crec en el fet d'anar posant una mena de graons fins a arribar a la literatura bona de veritat. La literatura ha de ser bona des del principi, perquè, si no ho és, no ho serà mai segurament. Per això aquesta cosa que la literatura popular ha de ser bona també.

—Això té a veure amb el seu estil, amb allò que Bernat Puigtobella qualificava com una escriptura "difícil"?

—El Sergi Pàmies deia: el joc més difícil és el del Xavi, que sembla el més fàcil de tots. Una mica va per aquí. Però hi ha una certa complexitat, no verbal però sí de relacions de les frases. M'agrada l'art de la contradicció, dir una cosa i tot seguit la contrària per matisar el context. El llibre es llegeix fàcilment però quan portes uns paràgrafs llegits hi ha com una dificultat.

—I tot va adquirint sentit en la mesura que t'acostes al final de la novel·la.

—Cal que hi hagi un viatge. I el final t'ha de recordar l'origen del viatge; si no, malament rai. El nen creix, ella també, d'alguna manera. La Sara necessita abans de marxar que el poble la compadeixi. I el nen li dóna la compassió que el poble li hauria de donar abans de marxar. Ella necessita acomiadar-se i ho fa a través del nen. Però no tinc molt clar el viatge que fa. ●